

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 713/2020 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om avgiftsbelagd polishandreckning

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 713/2020 rd undertecknat av riksdagsledamot Mia Laiho /saml:

Varför har polisen börjat ta ut en avgift för begäran om handreckning från social- och hälsovården,

har en konsekvensanalys gjorts i fråga om avgiftsbelagd polishandreckning när det gäller effekterna på kommunerna och de mest utsatta i samhället, liksom med tanke på barnen och social- och hälsovården,

varför ses sökkupdrag i samband med att barn försvinner från institutioner som en avgiftsbelagd handreckning,

om barn är minderåriga och försvunna, ställer polisen då minderåriga i viktighetsordning för att avgöra om handreckningen är avgiftsbelagd,

varför blev handreckningen avgiftsbelagd utan en övergångsperiod och utan att höra kommunerna,

varför kom information om avgifterna så sent att kommunerna inte hade möjlighet att förbereda sig för framtida betalningar och personalarrangemang,

vilka effekter har avgifterna med tanke på de kommunala tillsynsveterinärernas arbete,

har en konsekvensanalys av förändringen gjorts när det gäller kommunala tillsynsveterinärer,

har effekterna av förändringen bedömts med tanke på myndighetssamarbete och

hur kan säkerheten för socialarbetare och tillsynsveterinärer säkerställas i samband med hembesök och inspektioner om tillgången till polishandreckning försvåras?

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 713/2020 rd

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Enligt 6 § 1 momentet i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992) ska storleken på den avgift som staten uppbär för en offentligrättslig prestation motsvara beloppet av statens totalkostnader för prestationen (självkostnadsvärde).

Enligt 6 § i Inrikesministeriets förordning (1386/2019) om polisens avgiftsbelagda prestationer tar polisen ut en avgift som motsvarar självkostnadsvärdet när det gäller sådana offentliga prestationer som avses i ovan nämnda 6 § 1 momentet i lagen om grunderna för avgifter till staten. Enligt 6 § 1 momentet 7 punkten i förordningen tar polisen ut en avgift för handräckning till fysiska personer och juridiska personer samt myndigheter utanför polisförvaltningen, med undantag av utskökningsärenden, ärenden som gäller verkställighet av straff, handräckning till Försvarsmakten, handräckning enligt 103 § i civiltjänstlagen (1446/2007), handräckning enligt 31 § i mentalvårdslagen (1116/1990) och handräckning enligt 253 och 254 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015).

Inrikesministeriets förordning om polisens avgiftsbelagda prestationer fastställs årligen, men att handräckningen är avgiftsbelagd har varit utgångspunkten redan sedan 1994, åtminstone efter att Inrikesministeriet utfärdat ett beslut (1690/1993) när lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992) hade trätt i kraft. Det som stadgats om handräckning i 6 § 1 momentet 7 punkten i den ovan nämnda förordningen har närmare granskats och ändrats senast för mer än tio år sedan. Avgiften anses generellt spela en viktig roll för att begränsa onödig efterfrågan så att förutsättningen att klara av lagstadgade uppgifter bibehålls hos tjänsteleverantören.

Polisstyrelsens anvisning om polisens operativa handräckningsverksamhet trädde i kraft den 1 oktober 2020 (POL-2020-42250, 12.9.2020). Samtidigt uppdaterades även polisens anvisning om polisens handräckning för att få tag på barn som placerats med stöd av barnskyddslagen. Anvisningen ersatte en anvisning med samma namn (POL-2016-9560, 26.10.2017) som trädde i kraft den 1 november 2017. Enligt Polisstyrelsen instruerades i den gamla anvisningen om avgiftsbelagd handräckning på exakt samma grunder som i den nya anvisningen, men med den skillnaden att den nya anvisningen har en bilaga som beskriver faktureringsprocessen för avgiftsbelagd handräckning.

Polisstyrelsen anser att kommunerna har haft möjlighet att förbereda sig för polisens avgiftsbelagda prestationer med hänsyn till de bestämmelser som länge varit i kraft. Enligt Polisstyrelsen har ingen ekonomisk konsekvensanalys gjorts när det gäller anvisningen om polisens operativa handräckningsverksamhet. Normgrunden när det gäller avgiftsbelagd handräckning hade inte förändrats och syftet med anvisningen var att handräckning ges på ett enhetligt sätt i hela landet. Polisstyrelsen följer med effekterna av anvisningen.

Enligt Polisstyrelsen gäller en stor del av barnskyddsmyndighetens begäran om handräckning placerade barn som lämnat en barnskyddsinstitution eller annan plats utanför hemmet. I dessa situationer görs alltid en bedömning från fall till fall när det gäller vilka åtgärder polisen vidtar. Ju större oron är för situationen och omständigheterna när det gäller ett barn som utan tillstånd har lämnat en institution, desto mer omfattande blir insatserna.

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 713/2020 rd

Man måste komma ihåg att alla kontakter mellan olika myndigheter inte handlar om att ge handräckning. I 1 § i polislagen (872/2011) stadgas bland annat att det är polisens uppgift att trygga rätts- och samhällsordningen, skydda den nationella säkerheten, upprätthålla allmän ordning och säkerhet samt att förebygga, avslöja och utreda brott och föra brott till åtalsprövning. Polisen utför sina lagstadgade uppgifter, precis som tidigare, oavsett om den som är i behov av hjälp företräder en myndighet eller en privat aktör. Polisen letar efter försvunna personer, och är även en av tillsynsmyndigheterna enligt 36 § i djurskyddslagen (247/1996).

Enligt 1 § 1 momentet i polislagen (872/2011) ska polisen upprätthålla säkerheten i samarbete med andra myndigheter samt med sammanslutningar och invånarna och sköta det internationella samarbete som hör till dess uppgifter. Även enligt 2 kapitlet 10 § i förvaltningslagen (434/2003) ska myndigheterna sträva efter att främja samarbetet mellan myndigheterna. Till exempel är det i polisinsrättningarnas Ankarverksamhet fråga om ett multiprofessionellt samarbete för att förebygga brottslighet bland barn och ungdomar. Ett sådant myndighetssamarbete handlar inte om att ge polishandräckning till en annan myndighet.

Inrikesministeriet har i brådskande ordning vidtagit åtgärder för att bedöma nuvarande läge när det gäller handräckning till barnskyddet liksom social- och krisjouren. Samhället måste klara av att skydda de mest utsatta. För närvarande pågår dessutom beredningen av Inrikesministeriets förordning för 2021 om polisens avgiftsbelagda prestationer.

Helsingfors 22.10.2020

Inrikesminister Maria Ohisalo